

Lánovský občasník

Ročník 3 Číslo 1 – únor 2005

Milí přátelé našeho občasníku! Držíte v ruce první číslo třetího ročníku, celkově již třinácté číslo. Doufáme, že nebude nešťastným. I pro letošní kalendářní rok zachováme formu, na jakou jste zvyklí. Plánujeme vydat opět šest řádných čísel a jedno výroční, které chceme cele věnovat historii naší obce, která letos slaví 650 let své písemné existence. Příjemné počtení přeje **Martin Bartoš, ředitel ZŠ Lánov.**

Děvčátka z tanečního kroužku vedeného paní učitelkou Danou Jakubcovou mají za sebou první velké veřejné vystoupení. 11. ledna zahájily v nově opraveném společenském sálu v Horním Lánově tradiční myslivecký ples. Vystoupení se jim povedlo i přes počáteční trému a nervozitu. Publikum jim zaslouženě zatleskalo. (foto Bartoš)

Ekologická stopa

Ekologická stopa doprovází na světě všechny lidi, města, státy apod. Je to vlastně plocha země (přesněji takzvané ekologicky produktivní země), kterou člověk (nebo město, stát, škola apod.) ročně potřebuje k zajištění všech zdrojů a k likvidaci (pohlcení, zneškodnění) odpadů.

LIDSTVO SE „NEVEJDE“ NA PLANETU ZEMI

- ✚ Ekologická stopa průměrného Pozemšťana = 2,3ha
- ✚ Ekologická stopa průměrného obyvatele České republiky = 4,8ha
- ✚ Podíl ekologicky produktivní země na 1 obyvatele = hranice „udržitelného“ životního stylu = 1,9ha

Co to znamená?

Aby mohla Země naše nároky dlouhodobě unést, musela by být přibližně o pětinu větší!

Na internetové stránce www.hraozemi.cz si můžete vypočítat svoji vlastní ekostopu. Na této stránce se můžete dozvědět další bližší informace k tomuto tématu.

Ekologická stopa města

Představte si středně velké město, kde žije v pěkném domečku s malou zahrádkou pan Sovák.

Pan Sovák má psa a papouška, na zahrádce dvě jabloně, pěstěný trávník a překrásnou skalku, která je jeho chloubou. Často si říká: „Co já vlastně potřebuji k životu? Pár korun na pívko, hospůdku na rohu, co tam dělají tak báječně vepřo-knedlo-zelo, a tu svoji zahrádku.“

Tedy si představte, že to celé město s panem Sovákem i se všemi ostatními obyvateli je zavřené pod obrovským skleněným poklopem. Najednou je to takové velikánské terárium. Nikdo a nic nemůže dovnitř ani ven. Jak dlouho by město mohlo existovat a jak dlouho by si mohl pan Sovák dávat svoji pečeni a pivo? Možná týden, ale o moc déle asi ne, protože ve městě není žádná chmelnice ani pivovar, také žádný vepřín a žádné pole, kde by se pěstovalo zelí, ale také žádné obilné pole. To znamená, že ve městě v obchodech po nějaké době dojde mouka a chleba.

Ale není to celé nesmysl? Každý přece ví, že město není svět sám pro sebe. Pole a vepřín jsou hned kousek za městem i pivo se dováží ze sousedního města. Zkusme tedy poklop zvětšit tak, aby se do něj vešlo vše, co obyvatelé města potřebují ke svému každodennímu životu (pole, vepřín, pivovar a také les kam pan Sovák chodí rád na houby,... apod.). Přidejme ještě důležitý předpoklad, že poklop musí být tak velký, aby pod ním město vydrželo žít libovolně dlouho.

A máme výsledek: Plocha, která je nyní pod poklopem, je právě ekologická stopa tohoto města.

Napsala Kateřina Marečková, 8.třída

Víte, že...

- ...Trojice zákyň z naší školy bude soutěžit v televizním pořadu Hra na zelenou? Program se bude natáčet těsně před Velikonočními prázdninami někde u střediska SEVER v Horním Maršově. Kromě terénního úkolu a testu představí naše družstvo vlastní projekt, jehož téma budeme do poslední chvíle úzkostlivě tajit. Na přesný čas vysílání vás samozřejmě upozorníme a pořad také nahrajeme na videokazetu. Soupeřem v zajímavém klání bude družstvo z vrchlabské základní školy na Lišicím kopci.
- ...nejchladnějším okamžikem letošní zimy (měřeno u školy) se stalo ráno 30. ledna? Naměřená teplota činila 18,2°C pod bodem mrazu. Během minulé zimy jsme několikrát naměřili i minus dvacet, takže letošní zima zase až tak mrazivá nebyla a není. I když teplota naměřená ráno 2. března – minus 16,1°C není zrovna obvyklá pro konec zimy.

Chorvatsko 2005. Cestovní kancelář nám potvrdila termín, který jste našli na úvodním letáčku, tedy od 2. do 11. září. V nejbližší době budeme muset zaplatit zálohovou fakturu, takže výběr zálohy se blíží. Informovat Vás, rodiče a účastníky zájezdu, budu prostřednictvím dětí nebo telefonicky či prostřednictvím e-mailu. Zjistěte si u svého zaměstnavatele, zda můžete čerpat nějaké prostředky z FKSP na rekreaci dítěte, každá koruna je dobrá.

Malí zlodějčci. Nepříjemné události se dějí v našich lánovských obchodech. Někteří Vaši potomci zde bezostyšně kradou. To je tedy ve škole neučíme! Ačkoliv se jedná o maličkosti, v součtu jsou to tisíce korun ročně. Při dalších konkrétních zjištěních budeme muset celou věc oznámit Policii ČR a zveřejníme jména zlodějčků v našem Lánovském občasníku. Dále jim hrozí i sankce v podobě kázeňského trestu za to, že nejen Vám, ale i naší škole dělají ostudu a znevažují naše dobré jméno na veřejnosti!

Krakoňšovi potomci. Tak máme peníze od EU! Na začátku června stráví dvacet našich dětí společně se stejnou početnou skupinkou žáků základní školy ze Szklarske Poreby několik dní nedaleko Špindlerova Mlýna. Společně budou bydlet a spolupracovat. Pokusí se porovnat životní podmínky na obou stranách Krkonoše a také se trochu budou zabývat postavou Krakonoše. Akce je první částí našeho tříletého společného projektu. V příštím roce (pokud seženeme dotaci z nějakého strukturálního fondu EU) se sejdou ke společné práci keramici a o rok později plánujeme objet Krkonoše na kolech. Dzień dobry!

Střípky z historie obce.

- Ani údolí Malého Labe nezůstalo ušetřeno následků přívalových lijáků 17. července 1882. Velká voda odnesla mosty a lávky, podemlela břehy, zničila oplocení zahrad, luk a polí. Na mnoha místech si Malé Labe vytvořilo nové koryto. Mnoho cest bylo částečně nebo zcela zničeno... (z časopisu Riesengebirge im Wort und Bild, 2. ročník, číslo 4, str. 59).
- Lánovští založili právě před 120 lety místní pobočku Rakouského krkonošského spolku (Österreichischer Riesengebirgsverein). 9. července 1885 se k významné organizaci přihlásilo třiatdvacet lánovských občanů...
- 23. března 1775 propuklo v Čechách selské povstání. Země, která byla krutě poznamenána válkami, trpěla bídou, nouzí a nemocemi. Trpělo zejména venkovské obyvatelstvo. Sedlácká bouře se nevyhnula ani Lánovu. Zdejší rolníci požadovali odpuštění robotních dluhů, a nutno říci, že s vrchností nezacházeli právě v rukavičkách. Iničiátory našeho vzbuření byli hospodáři z Prosečného, kteří vytáhli na Lánov a vyhnali všechny rolníky z dolního i Prostředního Lánova k hornolánovskému rychtáři. Odtud se pokračovalo do Vrchlabí na zámek, do Branné a Jilemnice. Lze říci, že protest vrchnost vyslyšela a své nároky vůči poddaným zmírnila.

Divadelní představení – Klicperovo divadlo v Hradci Králové.

Nejen chlebem živ je člověk. Naši osmáci si vyjeli do divadla (dopolední představení v pátek 28. ledna). Jejich zážitky nechť Vám zprostředkuje následující rozhovor:

Do Hradce jste jeli autobusem společně s žáky rudnické školy. Jak jste s nimi po cestě vycházeli?

Markéta Fišerová – MF: My holky jsme si jich moc nevšimli. Ondra Schmidt – OS: Ze začátku se s námi nebavili, teprve v Hradci jsme si začali povídat. Cestou zpět už jsme si normálně povídali.

Víme, že Klicperovo divadlo má zbrusu nový kabát i vnitřní interiér. Jak se Vám výsledek rekonstrukce zamlouvá?

MF: V divadle jsem byla už loni a teď je divadlo mnohem hezčí.

OS: V divadle jsem byl poprvé, ale myslím si, že je všechno dobře uděláno.

Jak se jmenovalo představení, kdo je jeho autorem?

MF: Don Juan.

OS: autorem byl Moliere.

Přibližte nám stručně obsah, co bylo hlavní myšlenkou divadelního kusu?

MF: Don Juan byl známý děvkař. Unesl děvče z kláštera, oženil se s ním a nakonec ho zavrhl. Dívka ho pak pořád pronásledovala. Nakonec se do kláštera vrátila. Juana pronásledovali dva bratři zhrzené dívky, nakonec se navzájem pobili.

OS: Ten kdo koná zlo, nakonec špatně skončí.

Kromě návštěvy divadla jste měli taky chvílku pro sebe. Jak a kde jste ji strávili?

MF: Navštívili jsme pizzerii, já jsem si dala šunkovou pizzu.

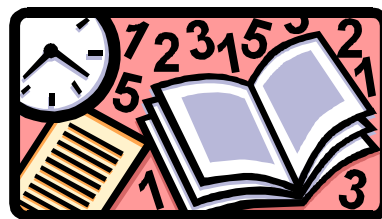
OS: Já jsem si prohlédl obchod se sportovním zbožím, zajímaly mne tam věci na skateboard a jejich ceny.

Představte si, že jste učitelé a máte celou akci ohodnotit. Jakou známku celé akci udělíte, jaké připomínky máte na srdci?

MF: 2 – až na malé nedostatky se výlet vydařil.

OS: 2 – měli jsme málo času na prohlídku města.

Ptal se Martin Bartoš

Školní vzdělávací program a jeho kompetence potřeby

Třetí klíčovou kompetencí, zařazenou v dokumentu Rámcový vzdělávací program pro základní školu je

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Zápis do prvního ročníku. V prvním únorovém týdnu jsme zapsali do budoucí první třídy čtyřiatdvacet prvňáčků. Paní učitelky 1. stupně si s nimi popovídali a trochu otestovali jejich dovednosti a schopnosti. Dvěma dětem jsme nástup povinné školní docházky odložili. Přesto je to za posledních sedm let nejpočetnější první třída. Do Lánova se díky podpoře vedení obce stěhují i mladí lidé, zdá se, že dětí bude přibývat a pokles, který posledních patnáct let neustále sledujeme, se zastaví.

KDO NEKOUŘÍ, JE IN

Co nebo kdo je příčinou, že část lidstva „zamořil“, tak známý neduh KOUŘENÍ?! Na tuto otázku je mnoho odpovědí, např.: Mohl to být Rodrigo de Jéreza, muž Kolumbovy posádky, který si na Kubě (1492) všiml domorodců vychutnávajících kouř zapálených tabákových listů, a tak se pravděpodobně stal prvním doloženým kuřákem v Evropě. Dalším kandidátem příčiny by mohl být samotný tabák. Ptáte se proč? Ani se vám nedivím. Tato odpověď se zdá mnohým absurdní, avšak přesto je mnohdy používána kuřáky jako výmluva zformulovaná takto: „Jestliže nemáme kouřit, proč se tedy na Zemi tabák vyskytuje?“ Nezapomínejme, že tabák je pouho pouhá rostlina, která

nemůže za nedostatky a zlovyky, které s ní někteří lidé páchají. A v neposlední řadě nesmím zapomenout na zcela nejracionálnější vysvětlení formulované takto: „ZVĚDAVOST LIDÍ NEZNÁ MEZÍ“!!! Tato odpověď mi vyšla po dlouhé úvaze nad touto problematikou. Slova zvědavost, frajerství a neinformovanost jsou často synonymem pro první zkušenost s cigaretou. Asi velkým zklamáním je, že se věk osob, které začínají kouřit, postupně neustále snižuje. Snad jediným pozitivem jsou programy informující o škodlivosti drog. Faktem je, že to pomáhá. Na naší škole to je několikaletý projekt „Sám sebou“, který má velmi kladné ohlasy. Mě samotnou naučil vidět lidi okolo mě z jiného úhlu pohledu a pomohl mi pochopit věci, které mi neustále vrtaly hlavou. I když jsem nikdy neměla tu „čest“, okusit cigaretu, umím si živě představit, co to pro kuřáky znamená. Možná je naplněno pocitem „osvobození“. Já však toto беру za zcela velký nesmysl. Naplnění se člověku dostane i běžnou procházkou v přírodě,

malováním, posloucháním hudby a nebo podáním záchrané ruky kamarádovi. Možná si teď někteří myslí, co to tady povídám, ale je to tak. Všichni kuřáci a toxikomani by si měli říci jestli tím, že kouří nebo si aplikují jiné drogy, neublíží nám ŽIVÝM BYTOSTEM, KTERÉ NEKOUŘÍ A PROVOZUJÍ ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL. Neboť každý má právo dýchat zdravý ničím nekažený vzduch a také neobávat se z pohozených jehel na ulici... Jestliže chcete být kupříkladu IN, tak NEKURTE A NEBERTE NIC ŠKODLIVÉHO!!! Měli bychom se všichni nad tím zamyslet, protože žijeme jen jednou a to na stejné planetě. **Kateřina Marečková**

Opeřenci na krmítku.

Spousta z Vás jistě pomáhá našim ptáčkům zpěváčkům přežít zimu. Ačkoliv se většina z nich přes léto živí lezoucími i létajícími hmyzem, v zimě jsou odkázáni na rostlinnou potravu. I na okně ředitelny základní školy je malé krmítko, ke kterému se každou zimu slétají nejrůznější zástupci ptačí říše.

V letošní zimě je jedním z nejčastějších návštěvníků čížek obecný. Ačkoliv patří k nejmenším, chová se velmi agresivně a odhání kolegy i několikanásobně větší, než je sám. Usadí se uprostřed krmítka a láduje se jako o závod. Podobně neurvale se chová i brhlík lesní.

Jinou techniku používají sýkory koňadry, modřinky a uhelníci. Přiletí, do zobáčku si vezmou jedno sousto a odnesou si ho na blízký strom.

V letošní zimě jsou překvapivě vzácnými hosty zvonci a vrabci. V minulých letech na mé okno přilétali velmi často, letos skoro nejsou vidět. Ještě vzácnějším návštěvníkem je hýl, kterého jsem letos na krmítku pozoroval jen dvakrát.

Z větších ptačích zástupců se občas dostaví kosové a také strakapoud. Na krmítku jsem dokonce zahlédl i poštolku, která se ovšem zřejmě nepřišla nakrmit, ale spíše měla zálsuk na nějakého drobného opeřence k svačině.

Martin Bartoš

Žákovské perličky:

- Sobi žili na seru. (žákyně 5. třídy)

- Vily byly příčinou mnoha podzimních onemocnění. (žákyně 5. třídy)
- Pohyb na čerstvém vzduchu je velmi důležitý kvůli lepšímu prokrvení mozku a také člověk přijde na jiné myšlenky než jen otravovat učitelský kabinet. (žákyně 8. třídy)
- Podmínky života na Zemi jsou: půda, světlo, teplo ... a elektrárny. (žák 7. třídy)
- Subtropické ovoce: palmy, fikus, orchideje. (žákyně 7. třídy)
- Z rozhovoru o bývalém prezidentovi Václavu Havlovi (který, jak známo, nějaký čas pracoval jako dělník v trutnovském pivovaru): otázka – proč byl uvězněn bývalý prezident Václav Havel? Odpověď – protože vařil špatně pivo. (žák 3. třídy)
- Konstantin a Metoděj k nám přišli z Bizonské říše. (žákyně 3. třídy)
- Městečko leží u nohy Alp. (žák 8. třídy)
- Praha je významná tím, že tu teče Vltava, na které jezdí lodě a turisté. (8. třída)
- V míse bylo zelí s křemenem. (5. třída)
- Po poslechu smyčcového kvartetu V. Trojana „U panského dvora“: otázka – „Jak se jmenuje soubor, který hraje tuto skladbu?“ Odpověď – „Kvartýr“. (5. třída)

Vyhlášení výsledků místního kola soutěže ve zpěvu a recitaci proběhlo v komorní atmosféře naší sborovny. (foto Bartoš)

Místní a okrskové kolo soutěže ve zpěvu a recitaci.

Tradiční soutěže se letos zúčastnilo pouhých dvaadvacet soutěžících. Ostudou je nezájem žáků druhého stupně. Soutěžila pouze Adriana Voroninová ve zpěvu (neslyšel jsem její výkon při soutěži, ale při rozezpívání na tom byla rozhodně lépe než většina soutěžících v oblíbené přibližně televizní soutěži Superstar.

Přednesy byly rozdílné a poroty měly celkem snadnou práci při určení těch nejlepších v jednotlivých kategoriích. V recitaci zvítězili: Kateřina Neumannová, Kristýna Schejbalová a Pavel Kolman. Nejlépe zpívali: Kristýna Jírová, Marcela Hartigová a Adriana Voroninová. Poděkování za vzornou organizaci školního kola náleží paní učitelce Daně Jakubcové. Za vstřícnost při zajištění odměn a obcerstvení děkujeme panu Luksíkovi.

Vybraní žáci soutěžili posléze i na okrskovém kole ve Vrchlabí v úterý 1. března a zde si nevedli špatně: na 1. místě skončila v kategorii nejmladších v recitaci naše jmenovkyně slavné lyžařky Kateřina Neumannová z 1. třídy; v recitaci se na 2. stupínku umístil Pavel Kolman (již tradičně postupuje do okresního kola, držíme mu palce). Ostatní naši reprezentanti se na medailových stupních neobjevili, ale ostudu nám rozhodně neudělali.

Literární okýnko

Zdravím Vás příznivce literárního okýnka poprvé v tomto roce a pevně věřím, že první dva měsíce v novém roce pro Vás byly příjemným a četbou naplněným časem.

První zastaveníčko věnuji upoutávce na televizní pořad, který nám nepochybně usnadní orientaci v tak širokém světě právě vycházející literatury. Tedy v pátek 11. března můžete sledovat na druhém programu České televize ve 21, 30 Knižní svět, ve kterém se seznámíme se vším kolem knižních novinek.

V druhém zastavení bych Vás ráda seznámila s postupně vycházejícími sebranými spisy českého spisovatele, rodáka z Hradce Králové, Viktora Fischla (narozen 1912), který od roku 1948 žije v Izraeli, kde přijal hebrejské jméno Avigdor Dagan. Jeho knihy mám velmi ráda, asi mne ovlivnilo i setkání s tímto spisovatelem, který se stále vrací do svého rodiště, aby tam pohovořil se studenty o svém dlouhém a pestrém životě. Některé knihy stále čekají na vydání v češtině, ale musíme složit poklonu nakladatelství Garamond, jež se tohoto našeho dluhu ujalo a začalo v roce 2003 vydávat Fischlovy knihy jako sebrané spisy. Dosud jich vyšlo pět a já Vás seznámím s první z nich. Troj povídka o dlužích je útlou knížkou, která je společným dílem bratrů Fischlů. Ve všech třech povídkách je ústředním tématem dluh, dluh mravní, který na sebe berou hlavní postavy příběhů. Hrdinové dali svůj slib, a přestože jim okolnosti brání dostat jejich závazku, s těžkostí je nakonec splácí. Fischlovy příběhy jsou velmi poetické, čtenář si je silně prožívá, otáčí se, jestli to náhodou není on sám, kdo nedokázal splatit svůj dluh.

Tímto se s Vámi loučím a doufám, že i vy najdete knížku, která Vám bude tak blízka. Závěrem Vám přeji krásné jarní dny, vyplněné nejen literárními prožitky, ale zejména úsměvy a radostí.
Nina Krčmářová

Klicperovo divadlo v Hradci Králové podruhé.

Na konci února (opět společně se sprátenou ZŠ v Rudníku) zhlédli naši deváťáci velmi populární divadelní kus Balada pro banditu. Na dojmy z představení a zájezdu jsme se ptali Tomáše Kynského (TK), Martina Hájka (MH) a Filipa Těhníka (FT):

Jeli jste do divadla dobrovolně?

TK: Ano, do divadla jsem jel poprvé, takže jsem byl docela zvědavý.

FT: Ano, byl jsem zvědavý na výkony herců.

MH: V divadle jsem byl také poprvé.

Věděli jste předem, co je obsahem vystoupení?

TK: Znal jsem jen název.

MH: Já také.

FT: Věděl jsem, že se jedná o moderní verzi Nikoly Šuhaje Loupežníka od Ivana Olbrachta.

Před představením jste měli malou chvilku pro sebe. Kde jste ji strávili?

TK: Prošel jsem se po městě.

MH: S Filipem jsme se šli podívat k jedné střední škole – došli jsme k ní vlastně náhodně.

Co se Vám na představení líbilo, co Vás naopak nemile překvapilo?

FT: Mile mne překvapila živá hudba, která doprovázela herce. Líbilo se mi všechno.

TK: Líbil se mi herec v hlavní roli.

MH: Představení splnilo moje očekávání.

Myslíte si, že pro Vás byl výlet do Hradce inspirací a že třeba s rodiči někdy do divadla opět zajdete?

MH: Asi ano. Až budu mít nějakou holku. Ve škole budu ve Vysokém nad Jizerou, kde divadlo funguje.

FT: Hlásím se do školy právě do Hradce, takže k návštěvě divadla budu mít určitě příležitost.

TK: Určitě ho někdy navštívím.

Jste teď v roli učitele. Jakou známkou byste celou akci ohodnotili?

MH: Výbornou. Jen to chtělo trochu víc času na město.

FT: Výbornou.

TK: Výbornou.

Ptal se Martin Bartoš

Víte, že naše obec má novou turistickou známku? Honosí se číslem 679 a nápisem Lánov Krkonoše. Na známce je letecký ohled na obec s horami v pozadí. Celé kompozici dominuje letící větroň.

Lyžařské závody. Na zmrzlé a dobře připravené trati závodili naši žáci základní i mateřské školy v tradičním školním přeboru v obřím slalomu. Historicky poprvé jsme zařadili také kategorii snowboardistů, kteří bojovali na samostatné trati. Vítězové jednotlivých kategorií:

Kategorie	Vítěz
Holky MŠ	Markéta Půlpánová
Kluci MŠ	Jiří Hartig
Holky 1+2	Marcela Hartigová
Kluci 1+2	Martin Skála
Holky 3-5	Kateřina Horáková
Kluci 3+4	Jiří Kalenský
Holky 7+9	Eva Hájková
Kluci 5+6	Martin Huška
Kluci 7+8	Petr Novák (D. Lánov)
Kluci 9	Martin Hájek
Snowboard	Marek Čermák

Absolutně nejrychlejšími se stali Martin Hájek z deváté třídy a mezi dívkami Kateřina Horáková ze třetí třídy. Závodníkům se na Špičce sešlo devětašedesát. Poděkování patří všem, kteří nám se závodem pomohli.

Historicky prvním vítězem snowboardákem se na Špičce stal Marek Čermák, na druhém stupínku stanul Tomáš Kynský a většinu kluků porazila třetí Milena Lukešová, jediná dívka na startu.
(Foto Bartoš)

Vychází 6x ročně. Vydává bezplatně pro rodiče a přátele školy Základní škola, Lánov, okres Trutnov. Grafická úprava Martin Bartoš, textová úprava Nina Krčmářová. Uzávěrka příštího čísla je 26. dubna 2005.